

Vicente Vallet Puerta, un erudit, un bon jurista, un gran home

Crònica del 27 d'abril del 2013

Acte acadèmic en record de **Vicente Vallet Puerta**, Cronista de Xelva. Cronista del vescomtat de Xelva

Era un 24 de desembre, concretament en l'any 2012, vespra del dia de Nadal. El dia anterior, cadascú per un mitjà diferent, havia rebut la trista notícia: **Ha mort Vicente Vallet Puerta**. És una d'eixes coses que ni l'esperes ni la desitges. A mi, **Francesc de Paula Momblanch**, president de l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València i vicepresident de la Real Asociación de Cronistas Oficiales de España, m'ho feia saber. A l'igual que els meus companys, quan el que t'esperaves era una felicitació nadalenca, era la trista notícia la que se'ns transmetia. -No pot ser, déiem tots. Però així era. Així són les coses terrenals.

A l'eixida de la missa en el tanatori municipal de València, les converses entre nosaltres arribaren a un determinat punt: Cal fer alguna cosa pel bon record de l'amic Vicente.

¿Qui era Vicente Vallet Puerta?

Era un home nascut a la ciutat de València l'any 1952. Llicenciat en Dret per la Universitat Central de Barcelona. Secretari Judicial de l'Administració de Justícia en l'Audiència Provincial de València, que en el moment de morir exercia com a Secretari del Tribunal de Justícia de la Comunitat Valenciana. A més, havia estat cofundador de la Unió Progressista de Secretaris Judicials, l'any 1990.

Vicente Vallet, al llarg de la seua trajectòria va compaginar la seua carrera professional amb dos de les seues passions, l'ensenyament i la història. Havia estat professor universitari i havia impartit un gran nombre de conferències. Cal posar de relleu que l'any 2007 li fou concedida la condecoració de la Creu de l'Orde de Sant Raimund de Penyafort. Era un home molt treballador i extraordinàriament compromès amb tot allò amb que ell creia.

Cal dir, a més, que fou membre de l'associació cultural "La Fénix Troyana", de l'associació cultural "Obres o trobes", de l'Associació d'Amics dels Castells, de RAECO, de l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València, entre d'altres. Com veiem, es tractava d'un home molt inquiet, amant de la investigació, del futbol (sobretot del València C.F., de les lectures,

del cinema i, sobretot, dels seus amics i de la seua família.

Descendent de famílies de Xelva, de Viver i de València, tenia unes fortes arrels i un gran amor per tot aquell lloc que tenia alguna relació amb ell, especialment per la vila de Xelva. És a sa mare, **Amparo Puerta Solaz**, a qui li va dedicar un dels seus llibres: *Las cartas pueblas del Valle del río Chelva*, amb una dedicatòria que fa història: "A mi madre, Amparo Puerta Solaz, origen de mis raíces chelvanas". Perquè, a més de bon conversador, Vicente era un bon escriptor. A més de molts articles científics, publicats en moltes ocasions en la revista de l'associació cultural "La Fénix Troyana", va escriure llibres. Potser "El Señorío de Chelva y sus señores. Siglos XIII y XIV. Los linajes de los Azagra y los Jérica" siga el més elaborat. Tenia el propòsit de fer-ne un sobre els vescomtes de Xelva. No sé ben bé en quines condicions s'hi trobava eixa investigació en el moment de llur traspàs, però és ben segur haguera escorcollat molts documents i haguera donat a conèixer molts aspectes, encara inèdits per al gran públic.

Des del seu nomenament com a Cronista de Xelva. Cronista del vescomtat de Xelva, es va intensificar més el seu nivell de relació amb els seus companys cronistes. Això era al voltant de l'any 2009. Molt prompte havia entrat a formar part de la Junta de Govern de dita Associació, on exercia com a secretari d'actes, donant-nos exemple del seu bon exercici com a redactor de documents jurídics i administratius. Compartirem investigacions, viatges (Montpeller, Burgos-Sòria...) i sempre es mostrà absolutament actiu en les visites culturals que programàvem. En un d'eixos viatges (Montpeller), l'any 2009, a la tornada, se'ns va ocórrer que Xèrica i Xelva podrien agermanar-se, ja que hi havia més que suficients motius històrics, lingüístics, etc. perquè es fera d'eixa manera. D'esta manera, l'amic Vicente es va convertir en una de les persones que més va treballar per tal que les dos viles estretaren més els seus vincles d'unió.

(Continua en la pàgina quatre)

HOMENAJE A D. JOSE MARTINEZ ORTIZ

Durante los días 3 y 10 de Mayo se han celebrado en la Casa Municipal de Cultura de Utiel unas jornadas organizadas por el actual Cronista de Utiel, D. Miguel Cremades Martínez y bajo el patrocinio del M.I. Ayuntamiento, en homenaje al que fuera anterior Cronista e Hijo Predilecto de Utiel, D. José Martínez Ortiz.

En la primera sesión participaron el profesor D. Miguel García Irazo con el tema: *Semblanza y breve aproximación a los trabajos de índole poética y costumbrista de D. José Martínez Ortiz*; el investigador local, D. José Luis Martínez Martínez: *Aportaciones de D. José Martínez Ortiz al conocimiento de la Historia de Utiel* y D. Miguel Cremades Martínez cuyo parlamento versó sobre: *La influencia de D. José*

Martínez Ortiz en los movimientos culturales del Utiel de nuestros días.

La segunda sesión se celebró el indicado día 10 y en ella intervinieron los hijos del homenajeado, Doña Pilar y D. José Manuel Martínez García y nuestro Presidente, el Ilmo. Sr. Don Francisco de Paula Momblach García, con el tema: *D. José Martínez Ortiz, modelo de entrega y dedicación a la labor del Cronista*. Realizó la clausura de las jornadas el Ilmo. Sr. Alcalde de la Ciudad, D. José Luis Ramírez Ortiz. En ambas sesiones se llenó el aforo del Salón de Actos, se recibieron escritos de adhesión y estuvimos arropados por los Sres. Cronistas de Venta del Moro, Requena y Fuenterrobles.

Miguel Cremades Martínez

PRESENTADO EL INFORME HISTÓRICO SOBRE LAS FIESTAS DE MOROS Y CRISTIANOS DE XIXONA

El pasado 8 de diciembre de 2012 se presentó el libro *Informe histórico sobre las fiestas de Moros y Cristianos de Xixona*, escrito por Bernardo Garrigós Sirvent, Cronista Oficial de la Ciudad.

El libro de 297 páginas es fruto del importante trabajo de investigación realizado por este historiador en los últimos 20 años. No es vano es un gran conocedor de la fiesta de moros y cristianos de Xixona al haber sido, primero cronista de fiestas y, después, presidente de asociación festera.

El autor busca las raíces de las fiestas de Moros y Cristianos de Xixona en la Edad Media cuando la villa Xixona era zona fronteriza entre los reinos de Castilla y Aragón y eran frecuentes las incursiones musulmanas y castellanas por la zona de Xixona en busca del corazón del Reino de Valencia. Durante la Edad Moderna se crearon dos compañías de milicias urbanas para defender el litoral alicantino de los ataques de los piratas berberiscos. En el siglo XVIII ya se ha unido a la *soldadesca* las festividades en conmemoración de los patronos de la ciudad San Sebastián y San Bartolomé.

El autor presenta su trabajo de una forma clara, sencilla y amena y para ello estructura toda la información en 7 apartados: elementos históricos que justifican las fiestas; origen y evolución de las fiestas, los actos, las filae, otros elementos festeros (la música, las publicaciones, las bebidas), las características diferenciadoras de las fiestas de Xixona y la promoción y difusión de la fiesta.

Los elementos que hacen que la fiesta de Xixona sea diferente a cualquier otra y muy singular son los siguientes: el importante papel que tienen las embajadas; la acogida dispensada a los visitantes, que gozan de la ruta de las kábilas; el protagonismo que tienen los niños; la activa participación de la mujer; la Banyà: una primera diana muy especial; el enfoque turístico de la propia celebración y la larga tradición organizativa, que se remonta al siglo XVIII.

PRESENTACIÓN DEL VOLUMEN VII DE CRÓNICAS DE UN PUEBLO DE ALFONSO ROVIRA MARÍN, CRONISTA OFICIAL DE ALZIRA

La veterana comisión fallera del Camí Nou, presentó en el salón de actos de la Casa de Cultura de Alzira, la nueva entrega del libro de Alfonso Rovira titulado *CRONICAS DE UN PUEBLO, VII*.

Junto al autor del libro, estaban el autor del prólogo, Pablo García, el presidente de la comisión Pepe Magrner, el concejal del Ayuntamiento de Alzira, Carlos Correal y el presentador del acto Ángel Ruiz.

El libro contiene cien crónicas escritas por Alfonso Rovira y publicadas en el Diario Levante, esta es la séptima entrega de la colección que se gestó en el año 1995.

EL CRONISTA OFICIAL DE XIXONA PROLOGA EL LIBRO “JIJONA DE PLATA Y ORO”

El cronista oficial de Xixona, Bernardo Garrigós Sirvent, escribe el prólogo del libro *Jijona de plata y oro. Más otros reconocimientos*, del escritor jixonenco Alfonso Zaragoza Miquel. Bernardo Garrigós en el prólogo destaca la importancia de esta publicación que intenta recoger a todas aquellas personas que han sido distinguidas por la corporación municipal jixonenca desde 1708 hasta el año 2010 por haberse distinguido en difundir el nombre de la ciudad del turrón por todo el mundo o por realizar diferentes tareas en beneficio de la colectividad. Entre ellas se encuentran personajes locales y foráneos. Algunos relacionados con el mundo cultural, político, social y económico. El libro está organizado cronológicamente y el autor transcribe literalmente el acuerdo municipal de su nombramiento, para seguidamente redactar su biografía y terminan con algunos comentarios personales sobre el mismo. El cronista también resalta la ingente tarea de investigación realizada por Alfonso al consultar toda la documentación municipal y realizar diversas entrevistas a los familiares de los homenajeados.

NOTICIES –NOTICIAS– NOTICIES– NOTICIAS

Nuestro compañero Miguel Aparici Navarro, Cronista Oficial de Cortes de Pallás, elabora mensualmente y envía de forma altruista por correo electrónico el boletín digital "CORTES DE PALLÁS Y SUS ALDEAS; que, con una extensión ya de doce páginas, ha alcanzado en este mes de abril el número once. Cualquier Cronista o persona interesada en recibirlo, gratuita y puntualmente en su ordenador, sólo tiene que proporcionarle el correo electrónico a Miguel Aparici; para que lo incluya como destinatario (en lista oculta, CCO).

Los datos de contacto de Miguel son los siguientes:

e-mail: aparicinavarro@telefonica.net

96 123 23 64, 696 627 481

C/ Aurelio Guaita Martorell 6, 7ª

46.220-Picassent

BENAVITES YA TIENE NUEVO CRONISTA OFICIAL

JESÚS PEÑARROCHA ALTAVELLA, SUSTITUYE EN EL CARGO EMILI LLUECA

El pueblo de Benavites ya tiene nuevo Cronista Oficial: Jesús Peñarrocha Altavella. El alcalde de la localidad, Carlos Gil, ha presidido el acto de homenaje realizado en el Salón de Plenos, donde tras leer el nombramiento, se le entregó una placa conmemorativa al historiador local en la que le otorgará este cargo honorífico de Cronista Oficial del Municipio.

Peñarrocha sustituye así al anterior cronista, el recordado Emili Lluca, tras ser elegido en el pleno municipal del pasado año día 11 de enero, donde aprobó el nombramiento tras estudiar otros perfiles. Pero la decisión fue unánime porque desde el consistorio se quería seguir una línea de continuidad, y porque hablar de Peñarrocha es hablar de pasión por Benavites y compromiso con sus vecinos.

Prueba de ello es la labor de documentación realizada por el nuevo Cronista, que ha conseguido reunir más de trescientas crónicas que revelan multitud de aspectos históricos, durante un ingente periodo que abarca desde el siglo XIII hasta el año 1950 del pasado siglo XX. Con todos ellos, el historiador asevera poseer datos que testimonian la historia de este enclave desde la época de los romanos. Sus fuentes principales han sido tanto el Archivo Municipal del Ayuntamiento de Benavites, que recoge documentos desde el siglo XVIII como el Archivo Parroquial de la iglesia de Nuestra Señora de los Ángeles.

Tot el que es diga de Vicente Vallet Puerta és poc. Però, a banda de les seues virtuts com a estudiós i erudit i del seu *savoir faire* professional, sobretot fou una gran persona, un amic dels seus amics i un gran amant de la seua família i dels seus avantpassats, que no és dir poca cosa.

Però, tornem al dia 24 de desembre del 2012. Només eixir de la missa del funeral *corpe insepulto*, anàvem parlant nerviosament els uns amb uns altres. Els representants de l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València parlem entre nosaltres i, més o menys, prenem la decisió de retre-li un homenatge acadèmic. Apressuradament raonem amb l'alcalde de Xelva, **Cristina García**, amb els germans **Torralba Rull** (Jerónimo i Baltasar), amb **Manolo Portolés**, president de "La Fènix Troyana". Tots, sí, tots es posen a la nostra disposició per a fer allò que convinguérem.

Amb la corresponent aprovació en Junta de Govern, amb els permisos d'**Amparo** i la resta de la família i amb la col·laboració de tothom, es va dissenyar una jornada acadèmica que es duria a terme a Xelva el 27 d'abril del 2013, dissabte. Arribat el dia, eixe dia 27 d'abril, un dia una mica gèlid i plujós es va desenvolupar allò que, amb paciència i, sobretot, com a mostra d'estima i reconeixement s'havia pensat.

A les 11 del matí, el Secretari de l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València, féu la presentació de l'acte, molt encertadament, amb molta seguretat i amb l'esperada emotivitat, inevitable d'altra banda. Es donà pas al parlament oficials del Sr. Francesc de Paula Momblanch García, President de l'Associació que, com sempre, va estar brillant i amb dades molt ben fixades i estructurades. A partir d'eixe moment, gràcies a l'actitud dels bons president i secretari, el camí restà obert per tal que la resta de parlaments es dugueren a terme sense les dificultats que suposa trencar el gel.

Tot seguit, Jerónimo Torralba Rull, Cronista Oficial de Xelva i alcalde de Xelva en el moment de nomenar com a cronista del vescomtat de Xelva a Vicente, va parlar precisament d'això, és a dir, de "Vicente Vallet, Cronista oficial de Xelva. Cronista del vescomtat de Xelva", tot recordant els moments en què Francesc de Paula Momblanch, **Amadeo Civera** i Josep Lluís Doménech en vam formar part del tribunal que donà pas al nomenament de Vicente. Bons record, exaltats per Jerónimo.

Qui subscriu esta crònica tingué la sort de dissertar sobre "El Señorío de Chelva y sus señores. Siglos XIII y XIV. Los linajes de los Azagra y los Jérica", llibre ja esmentat, amb moltes citacions durant la impartició de la conferència. Una d'elles, una vegada més fou al bon amic Manolo Portolés, gran científic i bon artista i agent cultural. I una vegada més digué malament el seu cognom. Així és la vida. Disculpa Manolo.

"Las cartas pueblas del Valle del río Chelva" és el nom d'un dels llibres d'investigació de Vicente Vallet. I eixe va ser el títol de la magistral conferència que fou impartida pel professor Manuel Febrer Romaguera, cronista d'Alcàsser i recentment nomenat com a membre de la Junta de Govern de l'Associació

de Cronistes Oficials del Regne de València.

Com ja s'ha dit. l'homenatjat escrigué molts articles. Alguns d'ells foren publicats en la revista La Fènix Troyana. D'eixos articles i d'alguns vessants de la vida de Vicente per terres de la comarca de la Serrania en va parlar el citat Manuel Portolés Sanz. Ens va donar a conèixer tot un seguit d'escrits, alguns desconeguts per la major part del nombrós públic que ens trobàvem a la sala de plens de l'ajuntament, ple de gom a gom per a l'ocasió.

De la vida personal, i també de la intel·lectual, de Vallet, ens va parlar a continuació un dels seus millors amics, Baltasar Torralba Rull. De manera entranyable i alhora simpàtica ens va fer veure a tots els assistents la gran barreja d'actuacions i d'antecedents familiars que tenia. El seu parlament, emprant alguna paraula característica de la parla de la zona, portava per títol "Vallet, un "mojete" en nuestras vidas", fent-nos recordar a més d'un el significat del mot "mojete", tan peculiar en terres frontereres amb Aragó i també amb Múrcia, com ara Xelva, Tous... i que, segons el diccionari de la Real Academia Española, ve a significar "Salsa o moje de cualquier guisado", un encertat títol, ja que Vicente, en la seua vida associativa i de relació interpersonal va ser això: "una autèntica salsa, que donava un gust o sabor molt especial a tots els qui tinguérem el gust de romandre pròxims a ell".

Per a tancar l'acte acadèmic, perfectament cronometrat pel sr. Secretari de l'associació, Josep Ramon Sanchis, i sota la batuta presidencial del sr. President, Francesc de Paula Momblanch García, parlaren els alcaldes que havien tingut alguna cosa a veure amb Vicente. D'una banda, l'alcalde de Xèrica, **Amadeo Edo Salvador**, que recordà, amb una certa memòria típica d'un elefant, la presència en Xèrica en diversos actes, com ara el del 7 de febrer del 2009, amb motiu del començament de les tasques d'agermanament de les dos poblacions. L'actual alcaldessa de Xelva, **Cristina García Zapater**, s'encarregà, com a amfitriona que hi era, de dirigir unes paraules al públic, per tal de dur a terme la cloenda i donar pas al descobriment de la placa recordatòria amb el lema següent: "L'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València a la memoria de Vicente Vallet Puerta, Cronista del Vizcondado de Chelva. Chelva, 27-IV-2013". Amb això, i amb ganes de més, tots els assistents, després de dinar, se'n tornaren als seus respectius llocs d'origen. Vicente i la seua vida i obra quedarien en el record més entranyable, tot i amb el compromís que totes les intervencions del dia sigueren publicades en la pròxima crònica, com a fidel testimoni escrit de tot un repàs de part del camí que el nostre bon amic Vicente, sempre amb molt bon criteri va anar llaurant al llarg de la seua llarga, però curta vida, on el silenci es manifesta dient molt quan sembla que no diu res. Moltes gràcies, Vicente, per tot el que ens has pogut donar de la teua sapiència i, sobretot, per la teua, sempre necessària, amistat.

Josep Lluís Doménech Zornoza

Cronista de Tous, Alberic, Xèrica i la Ribera Alta del Xúquer